

[Socialministeren.]

pinlige, jo længere de varer, og jo længere han skal arbejde med dem. Han vil længes efter snart at faa lidt mere Orden i Samfundet og i Lovgivningen til Fordel for de daarligst stillede, og han er paa Forhaand, selv i den politiske Kamp, tilbøjelig til at gaa ud fra, at man ogsaa kan tale til Modstandernes Følelser — hvilket dog i Regelen er en Misforstaaelse. I Regelen vil det indenfor den Afart af Rovdyr, som den moderne kapitalistisk indstillede Borger repræsenterer, kun kvalificere ham til Latterliggørelse, som naiv eller som haabløs Idealist, noget af det værste, man nu til Dags i Pressen kan sige navnlig om en praktisk Politiker. Men ser man Historien igennem, saa er det *den* Type, der har udrettet noget, det er den Type, der har ført Udviklingen fremad og opad gennem Tiderne, og aldrig den rent kolde, berægnende Forstandsprofet.

Det ærede Medlem Hr. Krag vil nu spørge mig, hvorfor jeg staar og fortæller alt dette til Indledning. Jeg vil dertil svare, at det ikke tiltrænger nogen Forklaring, naar man har hørt Venstres og de Konservatives Ordførere i den sidste Uges Tid i de forskellige Debatter om de sociale Love, og ikke mindst naar man har læst Pressens Referater af disse Forhandlinger. Men skal der endelig gives en Forklaring paa, hvorfor jeg netop fremsætter disse Indledningsbemærkninger ved Behandlingen af et Arbejdsløshedsforsikringsforslag, saa vil jeg sige, at jeg har gjort det for endnu en Gang at forsøge netop i denne Sag at vende ærede Medlemmers Sind til nogen Lydhørhed overfor de Realitetsbetragtninger af Grundlaget for det foreliggende Lovforslag, der viser, at dette paa ingen Maade er et Fagforeringsdiktat, men, i hvert Fald ud fra mine Synspunkter skyldes følgende Betragtning:

Naar man vil søge at naa til en endelig Løsning af Arbejdsløshedsforsikringsproblemet, maa man naturligvis først overveje, hvem eller hvad der bærer Hovedskylden for Arbejdsløsheden. At udrede dette nærmere vilde selvfølgelig kræve et helt Foredrag. Men det skulde være overflødigt i Rigsdagen, hvor ogsaa vore politiske Modstandere, for saa vidt de da har nogen Indsigt i Socialøkonomi, lige saa godt som vi selv ved, at Aarsagerne er at finde i hele den moderne kapitalistiske Produktionsmaade, der i Kraft af Produktionens Formaal: at skabe Profit for den tilfældige Indehaver i Stedet for at pro-

ducere for Befolkningens Behov, af de stadige tekniske Fremskridt, af de forøgede Opfindelser, af de forandrede Driftsmetoder, af Kvindearbejdets Fremtrængen, af Landbrugets stadig formindskede Arbejdskraft og ikke mindst af Koncentrationen i Bedrifterne, ikke alene kræver en konstant industriel Reservearmé, ikke alene driver et relativt set stadig stigende Antal af overflødige Landboere ind til Byerne, til Industrien, men oven i Købet tillige ryster Samfundene ved idelige Kriser og overhovedet har en absolut Tendens til at gøre de rige rigere, til at øge Finanskapitalens Indflydelse og til at trykke de besiddelsesløse ned i et mere og mere haabløst Storstandsproletariat. Og der er kun to Veje til at modarbejde den Udvikling. Det er paa den ene Side Arbejdernes Organisation og Solidaritetsfølelse og paa den anden Side Samfundsmagtens Indskriden gennem Kontrol med Produktionens Udskjelser som med Privatejendomsretten og dens Indgriben i denne Proletariseringproces ved en maalbevidst Sociallovgivning. Denne Forstaaelse af Samfundsudviklingen har efter det Omslag, der skete i Synet paa Samfundet ved Midten af forrige Aarhundrede, i højere og højere Grad fortrængt den hundredaar gamle Samfundsopfattelse, som hvilede paa Adam Smiths, Malthus' og til Dels Darwins Teorier, som i Praksis kun førte til en stadig stigende Udbytning, tiltagende Fatigdom, stadig fremadskridende Materialisering og Mekanisering med tilhørende Tilbagegang i Kultur samtidig med Fremadskriden i Civilisation. Dette Omslag ved Midten af forrige Aarhundrede omfattede jo ikke alene de socialistisk tænkende, der ikke havde Omvendelse behov, nej, det omfattede ogsaa den meget store Gruppe af liberale, der i deres socialt betonede Opfattelse efterhaanden kom til at bære det moderne Demokrati frem i Europa. Til dette moderne Demokrati hørte ogsaa herhjemme det store Bondevenstre, det vil sige, saa længe dette Parti politisk stod i Kamp med det nationalliberale Bureaokrati og det konservative Bourgeois. Men fra det Øjeblik, da det herskende Bondevenstre fik den politiske Magt, traadte dette sociale Lags Grundejerinteresser frem i stigende Grad, dets Politik, dets hele Grundsyn blev mere og mere reaktionært, klassepræget, og Kulminationen naaedes, i hvert Fald teoretisk, da man sluttede sig til den forrige Statsminister, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals ændrede Grundsyn, som jo i Virkeligheden kun er en